

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Vereenvoudigings- agenda sociale zekerheid 2024

*Een overzicht van onderwerpen waarop
SZW (samen-)werkt aan vereenvoudiging
voor mensen en de uitvoering.*

Op basis van signalen van mensen en uitvoering, over waar
de wet- en regelgeving in de praktijk niet begrijpelijk,
doenbaar of werkbaar is.

Onderwerpen

Ik ben werkloos

3

Vereenvoudiging van de WW

3

Doelgroepverklaringen loonkostenvoordeel ouderen

3

Vereenvoudiging Toeslagenwet

4

Ik ben ziek of arbeidsongeschikt

5

Complexiteit WIA

5

Werken naast een arbeidsongeschiktheidsuitkering

7

Vereenvoudiging van premiedifferentiatie en eigenrisicodragen

8

Dagloonsystematiek

9

Ik heb een bijstandsuitkering

10

Complexiteit Participatiewet: vaststelling inkomsten en vermogen

10

Complexiteit Participatiewet: met terugwerkende kracht een uitkering

11

Complexiteit Participatiewet: vangnet voor zelfstandigen (Bbz)

11

Ik ben AOW gerechtigd

12

Leefvormen in de AOW

12

Schuldige nalatigheid in de AOW

13

Inkomensverandering eerste jaar AOW

13

Ik ben nabestaande

14

Knelpunten Anw

14

Ik ben ouder van een kind

15

Toekomst kindregelingen: verkenning één regeling met één wettelijk kader

15

Dubbele kinderbijslag intensieve zorg

16

Kinderbijslag keten: proces Wkb internationaal

17

Kinderbijslag keten: toekenning van kindregelingen na een scheiding

17

Ik heb een uitkering en wil stappen zetten naar (on)betaald werk

18

Vereenvoudiging overgang uitkering en werk: tussen dagbesteding, beschut werk, banenafspraken en regulier werk

18

Stelselbrede vraagstukken

19

Kostendelersnorm

19

Stapel van vangnetregelingen

20

Inlichtingenplicht is soms moeilijk na te leven

20

Overgangsrecht

21

Knelpunten in de toegang en overdracht door beperkte gegevensuitwisseling

21

Brutering van vorderingen

22

Internationale dienstverlening SVB

23

Ik ben werkloos

Vereenvoudiging van de WW

	Knelpunt	Sinds de inwerkingtreding van de Werkloosheidswet (WW) in 1987 zijn meerdere grote wijzigingen in het WW-stelsel doorgevoerd die ervoor hebben gezorgd dat de WW en de onderliggende regelgeving complex is geworden. Niet alleen de werkloze werknemer die een uitkering aanvraagt heeft te maken met deze complexiteit, maar ook werkgevers en UWV als publieke dienstverlener. Onder andere de voorbeelden die UWV in de knelpuntenbrief noemt, zijn aanleiding geweest om de knelpunten die bij het gebruik en de uitvoering van de WW kunnen worden vastgesteld, te onderzoeken. Naast het perspectief van de uitvoering is ook het perspectief van de werknemers en werkgevers bij dit onderzoek betrokken. Het onderzoek heeft een overzicht van knelpunten opgeleverd.
	Regeling	WW
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen.
	Hoe	De oplossingsrichtingen voor de gesignaleerde knelpunten worden samen met UWV en met andere stakeholders verkend binnen vier thema's: 1) relatie arbeidsrecht en WW, 2) eigen risico dragerschap WW, 3) systematiek WW en 4) dienstverlening.
	Link naar relevante stukken	• Kamerbrief onderzoek 'Waar knelt de WW?'
	Voortgang	De kabinetsreactie op het knelpuntenonderzoek is in november 2023 aangeboden aan de Kamer. Na oplevering van het knelpuntenonderzoek zijn SZW en UWV een gezamenlijk traject gestart om beleidsvarianten voor de WW te ontwikkelen. Met name rondom de systematiek van de WW geldt dat veel knelpunten met elkaar samenhangen en dat er geen quick fixes zijn. Op dit moment (Q2 2024) wordt die samenhang in kaart gebracht om daarna te kunnen werken aan mogelijke alternatieven. Het oplossen van de knelpunten rondom de systematiek WW is (mede) afhankelijk van een wetswijziging. Dit betekent dat deze waarschijnlijk pas op middellange termijn (minimaal 2 jaar) opgelost kunnen worden. Na de zomer start daarnaast een meerjarig experiment naar de sollicitatieplicht in de WW, als invulling van de inspanningsplicht, waarbij we in drie verschillende groepen onderzoeken wat het beste werkt om mensen weer aan het werk te helpen, waaronder één groep met vrijstelling van de plicht.

Doelgroepverklaringen loonkostenvoordeel ouderen

	Knelpunt	De doelgroepverklaring die nodig is voor het loonkostenvoordeel (LKV) oudere werknemer dient in sommige gevallen te worden aangevraagd bij UWV, in andere gevallen bij de gemeente. Dit aanvraagproces bij verschillende organisaties wordt door werknemers en werkgevers soms als onduidelijk ervaren. Werknemers, werkgevers en uitvoerders hebben daardoor extra administratieve lasten om het recht te kunnen effectueren.
	Regeling	WTL
	Fase	Oplossing in uitvoering
	Hoe	Afschaffen LKV oudere werknemer.
	Link naar relevante stukken	• Wet wijziging van de wet tegemoetkomingen loondomein
	Voortgang	Het kabinet heeft in de voorjaarsnota 2023 besloten het LKV ouderen af te schaffen per 2026. Een wetsvoorstel dat dat regelt is op 16 april aangenomen door de Eerste Kamer. Het LKV oudere werknemer wordt afgeschaft per 1 januari 2026, waarmee dit knelpunt wordt opgelost.

Vereenvoudiging Toeslagenwet

	Knelpunt	Een aanvulling vanuit de Toeslagenwet (TW) vult de UWV-uitkering aan tot maximaal het sociaal minimum, maar niet hoger dan het laatstverdiende loon. Er zijn verschillende knelpunten geïdentificeerd in de Toeslagenwet die leiden tot onduidelijkheid voor de uitkeringsgerechtigden en mogelijk niet-gebruik. De knelpunten houden verband met verschillende begrippen in de TW en afwijkende regels en samenhang met de UWV-‘moederwetten’ (o.a. WW, Wajong, WIA). Uit het onlangs gepubliceerde rapport van de NLA, blijkt dat het potentieel niet-gebruik van de wet hoog is.
	Regeling	Toeslagenwet
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	Oplossingsrichtingen voor vereenvoudigingen in de TW worden samen met UWV geïnterviewd en uitgewerkt.
	Link naar relevante stukken	• Kabinetsreactie IBO Vereenvoudiging • Kamerbrief over rapport Niet-gebruik van de Toeslagenwet
	Voortgang	In de kabinetsreactie op het IBO Vereenvoudiging (2023) is de toezegging gedaan dat een verkenning wordt uitgevoerd naar wenselijke aanpassingen in de Toeslagenwet. Deze verkenning is gaande, samen met UWV. In de tweede helft van 2024 wordt de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de verkenning naar oplossingsrichtingen.

Ik ben ziek of arbeidsongeschikt

Complexiteit WIA	
 Knelpunt	De Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) is erop gericht om de mate van arbeidsongeschiktheid te toetsen om zo gericht mogelijk inkomensondersteuning te kunnen bieden aan mensen en participatie te stimuleren. Het feit dat er met veel verschillende individuele situaties rekening gehouden moet worden, heeft geleid tot een veelheid aan bepalingen. Deze bepalingen leggen op gedetailleerd niveau vast, hoe vast te stellen welk recht mensen hebben. Dit leidt tot complexe regelgeving. Bijvoorbeeld het duurzaamheidscriterium in de WIA, wat een moeilijk te hanteren begrip is voor burgers en voor de uitvoering. Ook naar het systeem waarin functies staan aan de hand waarvan bepaald kan worden welke mogelijkheden iemand nog heeft op de arbeidsmarkt (CBBS) moet worden bekeken. De ervaring van mensen is dat de afstand tussen die functies in het systeem en de praktijk groot is.
 Regeling	WIA
 Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
 Hoe	Opties worden verkend. In de Kamerbrief 'Aanpak mismatch sociaal-medisch beoordelen en hardheden WIA' van augustus 2022 is een aanpak aangekondigd voor de korte, middellange en lange termijn t.a.v. het acute vraagstuk rond de mismatch op het terrein van sociaal-medisch beoordelen, maar ook t.a.v. het wegnemen van hardheden. Als onderdeel van de korte termijn aanpak die is aangekondigd, is een aantal onderwerpen geïdentificeerd waarover samen met sociale partners is door-geproken om te kijken welke oplossingsrichtingen denkbaar zijn (CBBS, verrekenen en dagloonsystematiek). Als onderdeel van de lange termijn aanpak is de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) ingesteld in november 2022. Deze commissie had als opdracht het stelsel fundamenteel te beschouwen en beschreef in haar tussenrapportage (oktober 2023) complexiteit als voornaamste knelpunt in het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid.
 Link naar relevante stukken	• Kamerbrief 'Toekomst sociaal-medisch beoordelen' • Kamerbrief 'Aanpak WIA-hardheden en mismatch sociaal-medisch beoordelen' • Kamerbrief 'Voortgangsbrief maatregelen sociaal-medisch beoordelen en WIA-hardheden' • Kamerbrief met Kabinetsreactie op rapport over toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel
 Voortgang	Voor de aanpak op de korte termijn is met sociale partners is een prioritering besproken: voor de korte termijn richten we de aanpak in eerste instantie op de onderwerpen daglonen (loonloze tijdvakken), het CBBS en verrekenen. Voor wat betreft het vraagstuk rond de dagloonsystematiek geldt dat gewerkt wordt aan een wijziging van het dagloonbesluit (zie onder punt dagloonsystematiek). Voor het CBBS geldt dat wordt ingezet op verbetering van de communicatie. Het omvormen van het systeem (van een theoretische beoordeling naar een andere manier van beoordelen) is een fundamentele wijziging die valt onder scope van de OCTAS. OCTAS stelt ten aanzien hiervan in haar eindrapport (als onderdeel van variant 1) dat het nodig is om arbeidsdeskundigen iets meer ruimte te geven om geschikte functies te zoeken die beter aansluiten bij de situatie van de arbeidsbeperkte om het verlies aan verdien-capaciteit te berekenen. Wat hiermee precies wordt bedoeld is nog niet uitgewerkt door OCTAS dus dit loopt mee in de ambtelijke uitwerking van de OCTAS varianten. De sociale partners hebben nog andere, meer fundamentele hardheden geïdentificeerd. Deze vallen onder de scope van de commissie, zoals het verlagen van de WIA drempel (nu 35%). In één van de varianten (variant 1, huidig stelsel beter) die OCTAS presenteert, stelt zij voor de drempel te verlagen naar 25%.

Complexiteit WIA

De commissie OCTAS heeft in oktober 2023 haar probleemanalyse opgeleverd en op 29 februari 2024 haar eindrapportage. Op 15 maart is de kabinetsreactie op de rapportage van OCTAS verzonden. OCTAS presenteert in haar eindrapport een drietal varianten voor verbetering van het huidige stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid. Daarnaast wordt een aantal maatregelen gepresenteerd voor niet-werkenden. Vanuit de probleemanalyse, waarin de complexiteit van het stelsel als centraal probleem werd voorgesteld, is vereenvoudiging een rode draad in het eindrapport. Alle varianten zijn erop gericht complexiteit te verminderen. Zo stelt OCTAS als onderdeel van de variant 'huidig stelsel beter' voor om de WIA om te vormen naar één uitkeringsregime, in plaats van de huidige IVA en WGA met alle sub-regelingen. De regeling voor duurzame arbeidsongeschiktheid (IVA) en het onderscheid tussen de twee regelingen in de huidige WGA 35-80 (de vervolguitering en de loonaanvullings-uitkering) zouden vervallen.

Op dit moment worden de verschillende maatregelen uit OCTAS ambtelijk nader uitgewerkt. Voor die uitwerking is de tijd genomen tot het najaar 2024. Het doorvoeren van (eventuele) fundamentele wijzigingen n.a.v. OCTAS betekent dat er (mogelijk) wetswijziging nodig is en daar staat (inclusief besluitvorming die eerst nog nodig is) minstens twee jaar voor.

Werken naast een arbeidsongeschiktheidsuitkering

	Knelpunt	Als iemand met een arbeidsongeschiktheidsuitkering gaat werken, gaat dit vaak in stappen: er wordt met deeltijdwerk naast de uitkering begonnen. Het inkomen wordt dan verrekend met de uitkering (inkomstenverrekening). Uit verschillende rapporten, zoals het OCTAS-rapport (2024) en het rapport 'Als verrekenen een beperking is' (2021) blijkt dat (deeltijd) werken vaak samengaat met problemen met de inkomstenverrekening door UWV. Een bijkomende complexiteit in de WIA is dat het benutten van de restverdiencapaciteit bepalend voor de hoogte van de uitkering. De inkomenseffecten zijn vaak niet meteen helder voor mensen, waardoor zij soms met een voor hen onverwachte inkomensverandering te maken krijgen. Uitkeringsgerechtigden weten niet altijd dat ze te veel uitkering hebben ontvangen en moeten dit dan onverwacht terugbetalen.
	Regeling	Wajong, WIA, WAO
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	We onderzoeken oplossingsrichtingen voor knelpunten die zien op onzekerheid en/of onduidelijkheid over de baten van werken vanuit verschillende regelingen. Zowel in de dienstverlening als in de wet- en regelgeving. Door het wegnemen van knelpunten bij inkomstenverrekening wordt de overgang van uitkering naar werk versoepeld. Voor de UWV-regelingen wordt bekeken wat er mogelijk is binnen bestaande wet- en regelgeving. Mensen ervaren mede door de verrekencyclus waar zij in zetten veel onzekerheid. Het is wenselijk om een signaal te krijgen als blijkt dat bij een lange verrekencyclus (6, 12 maanden) de inkomsten zijn veranderd t.o.v. de inkomsten waarmee het voorschot wordt berekend. Er kan dan bijvoorbeeld worden overgegaan tot een kortere cyclus. Verder wordt er onder andere aandacht besteed aan inkomsten vanuit zelfstandige arbeid en werkt UWV aan het verbeteren van klantcontact en interne samenwerking en wordt gekeken of er wijzigingen in wet- en regelgeving nodig zijn.
	Link naar relevante stukken	• Kamerbrief 'opvolging rapport 'Als verrekenen een beperking is' d.d. 5-7-2021-07-2021 • Eindrapport 'Als verrekenen een beperking is' d.d. 28-02-2021 • Kamerbrief 'voortgang maatregelen sociaal-medisch beoordelen en WIA-hardheden'
	Voortgang	Verrekenen was één van de prioritaire onderwerpen in de aanpak van WIA hardheden voor de korte termijn. Binnen UWV is een pilot afgerond op meerdere kantoren waarin actiever wordt gereageerd op signalen vanuit de polisadministratie dat het inkomen afwijkt van de afgesproken verrekencyclus; de eerste ervaringen zijn positief. In Q3 2024 wordt deze werkwijze uitgerold bij de andere kantoren van UWV. UWV werkt daarnaast aan een verbeterde dienstverlening aan cliënten die als zelfstandige werken naast hun uitkering. Mensen die als zelfstandige werkzaam zijn krijgen een startgesprek en worden geattendeerd om wijzigingen in hun inkomstenverwachting aan UWV door te geven.

Vereenvoudiging van premiedifferentiatie en eigenrisicodragen

	Knelpunt	Het systeem van premiedifferentiatie en eigenrisicodragen kent administratieve lasten en onduidelijkheden als gevolg van wetgeving. In 1998 zijn met de Wet premiedifferentiatie en marktwerking in arbeidsongeschiktheidsverzekeringen financiële prikkels geïntroduceerd voor werkgevers in de financiering van de toenmalige arbeidsongeschiktheidsverzekering: premiedifferentiatie en de mogelijkheid van eigenrisicodragerschap (ERD). De introductie van deze prikkels beoogde werkgevers te stimuleren tot (meer) re-integratiewerkzaamheden en zo het arbeidsongeschiktheidsvolume te beperken. Om een substantiële prikkel te bieden voor re-integratie gold destijds een periode van 5 jaar als risicoperiode. Met de inwerking-treding van de WIA is in de WGA een periode van 10 jaar premiedifferentiatie en eigenrisicodragerschap gekozen, om een substantiële prikkel voor werkgevers overeind te houden. Inmiddels zien we dat de periode van 10 jaar tot veel complexiteit en onduidelijkheid leidt. De ingewikkeldheid van de toerekenregels en het ontbreken van beschikkingen over overgang van onderneming vergroten de complexiteit die verbonden is aan de 10 jaar durende toerekenen van lasten aan werkgevers.
	Regeling	WIA, WGA
	Fase	Uitwerking tot wetsvoorstel en politieke besluitvorming
	Hoe	Met het voorstel tot wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv), de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en de Ziektewet (ZW) in verband met nadere regels inzake een overgang van onderneming, wordt geregeld dat er een beschikking wordt afgegeven bij een overgang van onderneming en dat er verplicht melding van een overgang gemaakt moet worden door de werkgevers (Wetsvoorstel overgang van onderneming, WOVON). Als een werkgever nalaat om een overgang van onderneming te melden, kan een bestuurlijke boete worden opgelegd. Een beschikking bij overgang van onderneming is een belangrijke stap voor de toerekening van arbeidsongeschiktheidslasten aan werkgevers en heeft ook andere positieve effecten; zo is de verbetering van de registratie van belang voor de gehele premiedifferentiatie. De beschikking zorgt er onder andere voor dat de procedure met betrekking tot het vaststellen van een overgang van onderneming door één instantie (de Belastingdienst) kan plaatsvinden. Hiermee wordt voorkomen dat er op een later moment tegen afzonderlijke besluiten van UWV en de Belastingdienst een procedure moet worden gevoerd, dat is zoals nu in de huidige situatie.
	Link naar relevante stukken	• Consultatie Wetsvoorstel beschikking bij overgang van onderneming • Kamerbrief 'Voortgangsbrieven maatregelen sociaal-medisch beoordelen en WIA-hardheden'
	Voortgang	De OCTAS heeft de WGA-risicoperiode van tien naar vijf jaar benoemd in het definitieve rapport. Hierdoor zal het knelpunt afhankelijk van de politieke keuze mogelijk bij de uitwerking van OCTAS worden meegenomen. De premiedifferentiatie-termijn loopt de komende maanden mee in de ambtelijke uitwerking van het advies van OCTAS. De politieke keuze wordt afgewacht. Daarnaast wordt gewerkt aan het wetsvoorstel overgang van onderneming (WOVON) wat een vereenvoudiging zou betekenen van de wet- en regelgeving, die meer duidelijkheid zou scheppen voor werkgevers bij een overgang van onderneming. Het wetsvoorstel overgang van onderneming is in voorbereiding. Het ontwerp-wetsvoorstel is naar de Raad van State verstuurd. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel is 1 januari 2027 en de boete zal vanaf 1 januari 2029 worden gehandhaafd.

Dagloonsystematiek

	Knelpunt	De dagloonsystematiek van de WIA en de WW hebben een aantal verschillen, waardoor de WIA-dagloonvaststelling in bepaalde situaties een afwijkende uitkomst kan hebben. Voor werknemers die van de WW-uitkering doorstromen naar een WIA-uitkering kan dat tot moeilijk uitlegbare situaties leiden. Als mensen in de periode voorafgaand aan hun ziekmelden een WW uitkering hebben gehad, ondervinden zij daar in sommige gevallen nadeel van bij de berekening van hun dagloon. Ze hebben door het moment van uitbetalen van de WW namelijk een zogenaamd loonloos tijdvak in de referteperiode. Dat werkt door in de hoogte van de uitkering.
	Regeling	Dagloonbesluit werknemersverzekeringen.
	Fase	Uitwerking tot wijzigingsvoorstel en politieke besluitvorming, oplossing in uitvoering
	Hoe	De Tweede Kamer is in november 2022 geïnformeerd over de mogelijke oplossingsrichtingen om de ervaren hardheid die ontstaat als gevolg van loonloze tijdvakken op te lossen. Er wordt een wijziging in het Dagloonbesluit voorbereid.
	Link naar relevante stukken	• Kamerbrief 'Dagloonsystematiek werknemersverzekeringen' d.d. 10 maart 2022 • Kamerbrief 'WIA-dagloonvaststelling en loonloze tijdvakken' • Kamerbrief 'Voortgang maatregelen sociaal-medisch beoordelen en WIA-hardheden'
	Voortgang	Middels de voortgangsbrieven WIA/SMB van april 2023 en oktober 2023 is de Kamer nader geïnformeerd. De Kamer is in het Commissiedebat Arbeidsongeschiktheid (24 april 2024) over de laatste stand van zaken geïnformeerd. Op 29 november 2023 heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) uitspraak gedaan in een zaak die op hetzelfde knelpunt ziet. De uitspraak had invloed op het concept-besluit dat al in voorbereiding was. De oplossing die wordt voorzien, moest na de uitspraak van de Centrale Raad voor Beroep voor een grotere groep gaan gelden. Niet alleen nieuwe gevallen, maar ook mensen met een lopende uitkering krijgen een gecorrigeerd dagloon (terugwerkend tot de datum van de uitspraak). De extra middelen die hiervoor nodig zijn, zijn in de voorjaarsnota 2024 opgenomen. Het besluit treedt naar verwachting per 1 januari 2025 in werking. Vooruitlopend daarop handelt het UWV al naar de uitspraak van de CRvB voor nieuwe uitkeringen en is UWV bezig met een ambtshalve herziening voor lopende uitkeringen.

Ik heb een bijstandsuitkering

Complexiteit Participatiewet: vaststelling inkomsten en vermogen

 Knelpunt	Vermogens- en inkomstenvaststellingen kunnen zeer ingewikkeld zijn voor mensen en professionals, specifiek met betrekking tot het bepalen wat wel en niet tot het vermogen of inkomsten gezien moet worden. Er wordt een beroep gedaan op het doenvermogen en de vaardigheden van burgers om de benodigde bewijslast te leveren enerzijds. Aan de andere kant kan het uitvoerders ook voor dilemma's stellen, het verkrijgen van de benodigde bewijslast verlangt van professionals dat zij intensief doorvragen bij de burger en afwegen waar grenzen met betrekking tot de privacy van de burger liggen. Hierdoor kunnen in potentie zowel de invulling van besluitvormingsprocedures als communicatie en bejegening bij uitvoerders een rol spelen bij het ontstaan van hardvochtige effecten.
 Regeling	Participatiewet, AIO
 Fase	Uitwerking tot wetsvoorstel en politieke besluitvorming
 Hoe	Er wordt gewerkt aan verbetering van de Participatiewet via drie sporen. In het wetsvoorstel Participatiewet in Balans (spoor 1) zijn wijzigingen opgenomen die raken aan dit knelpunt. Zo stelt het kabinet voor om bij het vaststellen van het vermogen uit te gaan van het daadwerkelijke vermogen (vermogen minus schuld) en niet langer te werken met de zogenaamde vermogensaanwasruimte. Daarnaast zijn in het wetsvoorstel voorstellen opgenomen rondom het (automatisch) verrekenen van inkomsten uit arbeid op basis van gegevens uit de Polisadministratie en de vereenvoudiging van het verrekenen van de vakantiebijslag, IKB en de eindejaarsuitkering. In spoor 2 wordt gewerkt aan een fundamentele herziening van de Participatiewet om mensen een toereikend en zeker bestaansminimum bieden en hen te stimuleren deel te nemen aan de samenleving. Vertrouwen, eenvoud en de menselijke maat staan centraal. De nieuwe wet is goed te begrijpen, eenvoudiger en biedt passende ondersteuning. Daarbij moet het dus helder zijn wat we van mensen verwachten en hoe veranderingen in hun (financiële) situatie doorwerken in het recht op en de hoogte van een uitkering.
 Link naar relevante stukken	• Rapport 'Hardvochtige effecten van overheidshandelen voor burgers binnen de sociale zekerheid' • Kamerbrief Kamerbrief programmaplan Participatiewet in balans
 Voortgang	De Tweede Kamer is in het najaar 2023 geïnformeerd over het tijdpad. In 2023 heeft de consultatie van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans plaatsgevonden. Ook zijn er uitvoeringstoetsen uitgevoerd. De reacties en toetsen zijn verwerkt in het ontwerp-wetsvoorstel is in februari 2024 aangeboden aan de Raad van State voor advies. Nadat het advies is ontvangen, zal een nader rapport worden opgesteld en zal het wetsvoorstel vervolgens aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Complexiteit Participatiewet: met terugwerkende kracht een uitkering

	Knelpunt	Met name tijdens/na afloop van een oproepcontract (en ook bij pensionering, in relatie tot de Aanvullende Inkomensondersteuning voor Ouderen (AIO)) komt het regelmatig voor dat aanvragers al één of enkele maanden nauwelijks inkomsten hebben ontvangen voordat ze een bijstandsuitkering aanvragen. Daarnaast kunnen er zich bijzondere omstandigheden voordoen, bijvoorbeeld wanneer een ontwrichtende gebeurtenis het doenvermogen beperkt, waardoor de aanvraag later ingediend wordt. In beide gevallen kunnen mensen financieel ernstig in de knel komen, omdat het nu niet mogelijk is om met terugwerkende kracht bijstand aan te vragen.
	Regeling	Participatiewet, AIO
	Fase	Uitwerking tot wetsvoorstel en politieke besluitvorming
	Hoe	Door in schrijnende situaties bijstandsverlening over een beperkte periode voorafgaande aan de bijstandsaanvraag mogelijk te maken, kan bestaansonzekerheid worden weggenomen en wordt werken extra gestimuleerd. Ook wordt voorkomen dat mensen onnodig in de schulden terecht komen. In het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is het voorstel opgenomen om een bijstandsuitkering met terugwerkende kracht te kunnen verlenen als individuele omstandigheden daartoe noodzaken.
	Link naar relevante stukken	• Knelpuntenbrief Sociale Verzekeringsbank 2021 • Programmaplan Participatiewet in Balans • Consultatie Wijziging van de Participatiewet
	Voortgang	De Tweede Kamer is in het najaar 2023 geïnformeerd over het tijdpad. In 2023 heeft de consultatie van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans plaatsgevonden. Ook zijn er uitvoeringstoetsen uitgevoerd. De reacties en toetsen zijn verwerkt en het ontwerp-wetsvoorstel is in februari 2024 aangeboden aan de Raad van State voor advies. Nadat het advies is ontvangen, zal een nader rapport worden opgesteld en zal het wetsvoorstel vervolgens aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Complexiteit Participatiewet: vangnet voor zelfstandigen (Bbz)

	Knelpunt	Gemeenten benoemen dat het reguliere vangnet voor zelfstandigen (Bbz) arbeidsintensief is. Dit is ook gebleken tijdens de coronacrisis, waardoor het vangnet tijdelijk aangepast moest worden (Tozo).
	Regeling	Participatiewet/Bbz
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	Nader onderzoek. In november 2021 is een brief aan de Kamer gestuurd over de Motie Maatoug. In 2022 is hierover met ondernemers en gemeenten gesproken. In mei 2023 is de Kamer met een brief geïnformeerd over sociale zekerheidsinstrumenten voor kwetsbare groepen in een volgende crisis. In deze brief is ook aandacht voor lessen met betrekking tot sociale zekerheid gericht op zelfstandigen.
	Link naar relevante stukken	• Kamerbrief motie Maatoug & Grinwis over de lessen van de Tozo en het aangepaste Bbz • Kamerbrief Sociale zekerheid in crisistijd • Handreiking gegevensuitvraag Bbz Stimulansz
	Voortgang	In de Kamerbrief van 8 mei 2023 worden enkele lessen voor het Bbz benoemd waarmee aan de slag is gegaan. SZW heeft een handreiking Gegevensuitvraag bij de Bbz-aanvraag laten ontwikkelen. In de Kamerbrief van 8 mei 2023 is deze handreiking aangekondigd. De handreiking is bedoeld om gemeenten te faciliteren en te bevorderen dat gemeenten meer op gelijke manier het Bbz uitvoeren. Hierdoor moet de uitkomst van levensvatbaarheids- en vermogenstoetsen voor ondernemers voorspelbaarder worden. Stimulansz heeft de handreiking ontwikkeld en deze staat per 1 december 2023 op de site van Stimulansz. Ze gaat in op informatie die gemeenten moeten of kunnen uitvragen en waarom (need to know). Naar lessen 1 en 6 (het minder complex maken van de levensvatbaarheidstoets en de vermogenstoets) loopt nog onderzoek.

Ik ben AOW gerechtigd

Leefvormen in de AOW	
 Knelpunt	De SVB beoordeelt of iemand recht heeft op de alleenstaanden AOW (70% WML) of de AOW voor gehuwden én ongehuwd samenwonenden met een gezamenlijke huishouding (50% WML). Een gezamenlijke huishouding wordt beoordeeld op basis van het huisvestingscriterium (hoofdverblijf hebben in dezelfde woning) en het zorgcriterium (wederzijdse zorg d.m.v. kostendeling of anderszins). De SVB beoordeelt bij twijfel of er sprake is van een gezamenlijke huishouding aan de hand van een vragenlijst die gaat over de feitelijke leefsituatie. Daarbij worden vragen over de persoonlijke levenssfeer gesteld. De beoordeling van de gezamenlijke huishouding sluit in sommige gevallen niet aan op de beleving van de burger en de beoordeling kan arbeidsintensief en bewerkelijk zijn voor de uitvoering. Daarnaast komen er signalen binnen die wijzen op een mogelijk verband tussen de leefvormbeoordeling en de bereidheid van ouderen om samen te gaan wonen en/of mantelzorg te verlenen. Een ander knelpunt is de situatie waarbij één van de twee partners wordt opgenomen in een verzorgingsinstelling en zij kunnen kiezen voor de gehuwden of de alleenstaanden AOW. Deze keuze werkt door naar de eigen bijdrage (Wlz/Wmo), belastingen en toeslagen. Deze systematiek is complex voor mensen.
 Regeling	AOW
 Fase	Verkenning oplossingsrichting
 Hoe	Nader onderzoek. Er is een verkenning naar leefvormen in de AOW uitgevoerd, waarin drie alternatieven zijn uitgewerkt: individualisering, adres als uitgangspunt nemen en een objectief partnerbegrip. De eerste twee worden op dit moment niet wenselijk geacht. Hier wordt in de Kamerbrief Leefvormen in de AOW van juni 2023 op ingegaan. Daarin wordt benoemd dat een derde variant is een objectief partnerbegrip (zoals in de Awir) een kansrijker alternatief lijkt. We onderzoeken of dit daadwerkelijk een haalbaar en wenselijk alternatief is voor de huidige beoordeling van de leefvormen in de AOW en of dit bestaande knelpunten zal oplossen. Met objectieve criteria is er geen beoordeling van de feitelijke situatie ‘achter de voordeur’ door de SVB nodig om te handhaven. Dit zou de uitvoering van de AOW beter uitlegbaar maken voor mensen. Aansluitend zullen we ook onderzoeken in welke mate de leefvormensystematiek samenhangt met de maatschappelijke thema’s wonen en zorg. Dit willen we doen door een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) te laten uitvoeren. Zo willen we de samenhang tussen de hoogte van de AOW en de keuze om te gaan samenwonen en mantelzorg te verlenen in kaart brengen. Daarnaast is onderzocht of de keuzemogelijkheid in verpleeghuissituaties kan worden weggenomen door het begrip <i>duurzaam gescheiden leven</i> nader te definiëren in de wetgeving. Dit zou een vereenvoudiging voor burgers opleveren.
 Link naar relevante stukken	• Verkenning leefvormen in de AOW • Knelpuntenbrief Sociale Verzekeringsbank 2021 • Kabinetsreactie IBO Vereenvoudiging • Kamerbrief over leefvormen in de AOW
 Voortgang	Op dit moment wordt samen met het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst en de SVB gewerkt aan een bestandsvergelijking om in kaart te brengen wat het effect zou zijn van een objectief partnerbegrip in de AOW als alternatief voor de huidige beoordeling. Op basis van deze bestandsvergelijking kan beter worden ingeschat wat de gevolgen zijn voor de AOW’ers en wat de budgettaire effecten zijn. Naar verwachting wordt uw Kamer hier na het zomerreces verder over geïnformeerd. De MKBA wordt naar verwachting het eerste kwartaal van 2025 afgerond. We onderzoeken ook de mogelijkheid om het begrip ‘duurzaam gescheiden leven’ aan te passen, waardoor de keuzemogelijkheid in de verpleeghuissituaties komt te vervallen. Hier verwachten we uw Kamer na het zomerreces over te informeren.

Schuldige nalatigheid in de AOW

	Knelpunt	Als iemand niet de verschuldigde AOW-premie betaalt wordt het toekomstig AOW-recht gekort met 2% voor iedere jaarpremie AOW waarvoor betrokkene door de SVB 'schuldig nalatig' is verklaard. De korting op het toekomstig AOW vanwege het niet betalen van AOW-premie kan onevenredig aanvoelen voor betrokkenen die hun belasting- en premieschuld wel willen betalen maar om allerlei redenen niet kunnen. Vaak is sprake van een lange tijd (tientallen jaren) tussen het niet betalen van de premie en het negatieve gevolg, de daadwerkelijke korting op het AOW-pensioen. De korting op de AOW staat veelal niet in evenredige verhouding tot de openstaande premieschuld.
	Regeling	AOW, Wfsv, IW
	Fase	Oplossing in uitvoering.
	Hoe	Het wetsvoorstel om schuldige nalatigheid af te schaffen is aangenomen en in werking getreden.
	Link naar relevante stukken	• Wetsvoorstel Wijziging AOW, Wfsv en IW in verband met het afschaffen van de mogelijkheid om schuldig nalatig te verklaren
	Voortgang	Dit knelpunt is opgelost.

Inkomensverandering eerste jaar AOW

	Knelpunt	In het eerste jaar dat mensen AOW ontvangen verandert er veel in het inkomen met doorwerking naar toeslagen en fiscaliteit. Mensen worden in het eerste jaar van AOW ontvangst vaker geconfronteerd met terugvorderingen op bijvoorbeeld toeslagen. Ook ligt het niet-gebruik van regelingen voor ouderen hoger dan gemiddeld. Hierdoor kunnen zij inkomensondersteuning of belastingvoordelen mislopen.
	Regeling	AOW
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	In een ambtelijke werkgroep van de ministeries van SZW en Financiën, Belastingdienst, Toeslagen en SVB worden oplossingen verkend. Het bereiken van de AOW-leeftijd wordt als levensgebeurtenis onderzocht. Er wordt ingezoomd op wat de verandering betekent voor de doorwerking naar andere inkomensvoorzieningen.
	Link naar relevante stukken	-
	Voortgang	SZW onderzoekt met de SVB, Belastingdienst, het ministerie van Financiën en Dienst Toeslagen de omvang van het niet-gebruik en welke maatregelen er worden getroffen om het niet-gebruik te beperken. Verder wordt het aantal terugvorderingen in kaart gebracht en wat er gebeurt op het terrein van communicatie en dienstverlening. We streven ernaar de rapportage na het zomerreces naar uw Kamer te sturen.

Ik ben nabestaande

Knelpunten Anw	
 Knelpunt	Mensen met een uitkering vanuit de Algemene Nabestaandenwet (Anw) ervaren veel onzekerheid, onder meer veroorzaakt door gebrek aan kennis en door een veranderde situatie. Zij hebben daarnaast een ander beeld bij het doel van de Anw-uitkering: zij zijn zich er niet van bewust dat de Anw een uitkering is die aanvult tot aan het sociaal minimum. Het rouwproces stopt nooit en is grillig; het komt op onberekenbare momenten op. Het is niet rechtlijnig en komt daarmee niet goed overeen met hoe instanties en overheden hiermee omgaan. De beslissing om weer te gaan werken en de mate waarop hangt grotendeels af van het gevolg dat dit heeft op de Anw-uitkering. Ook de omvang van de financiële buffer van nabestaanden is van grote invloed. Tegelijkertijd is het weer gaan werken geen garantie dat dit ook blijvend goed gaat. Meerdere deelnemers van het Anw-klantreisonderzoek gaven aan één of meerdere keren weer te zijn gestopt met werken omdat het niet meer ging. Met name bij zzp-ers is er onzekerheid over de hoogte van de Anw in verband met wisselende inkomsten. Er is behoefte aan meer hulp vanuit de overheid gedurende de eerste periode na het overlijden van de partner of ouder(s).
 Regeling	Anw
 Fase	Verkenning van oplossingsrichtingen, oplossing in uitvoering
 Hoe	In 2022 zijn er twee burgerreisonderzoeken uitgevoerd naar de Anw. Eén burgerreis is gedaan in opdracht van SZW, de ander in opdracht van de SVB. Naar aanleiding van deze burgerreizen verbetert SVB de dienstverlening richting Anw-gerechtigden op verschillende punten.
 Link naar relevante stukken	• Anw klantreis, het beeld vanuit de burger • De klantreis van nabestaanden bij het regelen van financiële zaken • Kamerbrief aanbieding onderzoeksrapport en voortgang over de aanbevelingen van de wezenuitkering
 Voortgang	De SVB zet actief in op passende dienstverlening voor Anw-gerechtigden. Begin 2022 is daarvoor een speciaal team opgericht. Dit team onderzoekt structureel hoe de dienstverlening rond de Anw beter kan. Zo wordt er gewerkt aan verbetering van het digitale aanvraagformulier voor nabestaanden en wordt er een aparte site voor wezen ontwikkeld. In december 2023 is het onderzoeksrapport over de kosten van levensonderhoud voor wezen aan de Kamer aangeboden. Om binnen de bestaande werkwijze van de wezen-uitkering verbeteringen aan te brengen, wordt het volgende verkend: de afbakening van de doelgroep, het verwijderen van de onderwijsvoorwaarden in de Anw, de bepalingen rond terugvorderingen en begeleiding voor jongvolwassenen wezen.

Ik ben ouder van een kind

Toekomst kindregelingen: verkenning één regeling met één wettelijk kader

 Knelpunt	De kindregelingen; de kinderbijslag en het kindgebonden budget, functioneren over het algemeen goed. Voor een deel van de ouders zijn de regelingen echter ingewikkeld. Vooral wanneer zich grote veranderingen in het leven van mensen voordoen. Voor het kindgebonden budget is het, net als voor andere toeslagen, van belang dat ouders tijdig wijzigingen doorgeven. Als dat niet (tijdig) lukt, kunnen zij te veel toeslag ontvangen en moeten zij dit terugbetalen. Ouders ontvangen vaak ook meerdere toeslagen met verschillende voorwaarden en doen in sommige gevallen ook een beroep op andere (lokale) regelingen met andere voorwaarden. Dit is voor veel ouders ingewikkeld, leidt soms tot terugvorderingen en betekent soms een hogere marginale druk. Een hardnekkig knelpunt is de samenloop van de Nederlandse kindregelingen met buitenlandse gezinsbijslagen. Ouders die hiermee te maken hebben, worden soms geconfronteerd met een hoge mate van complexiteit. Tevens is de uitvoering complex en daarmee arbeidsintensief.
 Regeling	AKW en WKB
 Fase	Verkenning oplossingsrichtingen: verkenning afgerond
 Hoe	Een structurele oplossing is gelegen in het komen tot één vereenvoudigde regeling met één wettelijk kader. Dit maakt de kindregelingen voor ouders minder ingewikkeld en zorgt voor meer zekerheid.
 Link naar relevante stukken	• Kamerbrief over verkenning toekomst kindregelingen
 Voortgang	Er heeft een ambtelijke verkenning plaatsgevonden naar een toekomstige kindregeling. In de verkenning zijn twee basisvarianten op hoofdlijnen uitgewerkt. 1. Een regeling die onafhankelijk is van iemands inkomen; 2. Een inkomensafhankelijke regeling waarbinnen onderscheid is te maken tussen: a. een volledig inkomensafhankelijke regeling en; b. een regeling met een basisbedrag voor alle ouders en een extra inkomensafhankelijke verhoging voor sommige ouders. Een Kamerbrief met de ambtelijke verkenning is in februari 2024 aan de Kamer aangeboden. Het is aan een volgend kabinet om hier eventueel een vervolg aan te geven.

Dubbele kinderbijslag intensieve zorg

	Knelpunt	De aanvraagprocedure van dubbele kinderbijslag intensieve zorg (DKIZ) is complex voor veel ouders. Ook is het niet-gebruik van DKIZ geschat op 10%. Daarnaast is een knelpunt dat DKIZ niet met terugwerkende kracht kan worden aangevraagd. Als ouders later horen over het bestaan van DKIZ of de aanvraag op een later moment doen, gelet op de druk op ouders rond de diagnose, lopen zij financiële ondersteuning mis. Hiervoor is een wetswijziging nodig.
	Regeling	AKW (en Wlz)
	Fase	Oplossing in uitvoering
	Hoe	• Toekenning van DKIZ met terugwerkende kracht mogelijk maken. • Aan ouders van kinderen met een Wlz-indicatie wordt de DKIZ automatisch toegekend. Concreet houdt dit in dat ouders met een kind met Wlz-indicatie geen aanvraag meer hoeven in te dienen voor een verdubbeling van de kinderbijslag. • Verder wordt voorzien in een grondslag voor gegevensuitwisseling, zodat het CIZ ouders die geen aanspraak maken, kan informeren over DKIZ (ouders van kinderen met een Wlz-indicatie). • Ook doet het CIZ onderzoek naar ouders van kinderen die geen Wlz-indicatie hebben. Het CIZ stelt dan aan de hand van een beoordelingskader vast of er sprake is van intensieve zorg. In het onderzoek zijn ouders, die een aanvraag zijn gestaakt, bevraagd naar de knelpunten. Het onderzoek bevindt in de analysefase. Met de verkregen inzichten wordt gezien of en hoe de aanvraagprocedure kan worden vereenvoudigd.
	Link naar relevante stukken	• Knelpuntenbrief Sociale Verzekeringsbank 2021 • Kamerbrief 'Gerichte mailing over dubbele kinderbijslag intensieve zorg' • Wetsvoorstel Vereenvoudiging van het verkrijgen van dubbele kinderbijslag bij intensieve zorgbehoefte
	Voortgang	Om niet-gebruik van de dubbele kinderbijslag tegen te gaan worden de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) en de Wet langdurige zorg (Wlz) aangepast. Het wetsvoorstel is aangenomen door de EK en TK. Per 1 juli 2024 ontvangen ouders van kinderen met een Wlz-indicatie de dubbele kinderbijslag automatisch. Ook is het mogelijk gemaakt de dubbele kinderbijslag met 6 maanden terugwerkende kracht toe te kennen. Daarmee wordt dit knelpunt opgelost.

Kinderbijslag keten: proces Wkb internationaal

   	Knelpunt	Het vaststellen van het kindgebonden budget in een internationale context en het controleren van (partner)gegevens in het buitenland is ingewikkeld. Dat heeft extra complexiteit tot gevolg in situaties waarbij verrekening en terugvorderingen van de gezinsbijslagen door de SVB aan de orde zijn. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft op 30 maart 2023 de uitspraak gedaan dat er geen wettelijke grondslag is voor het verrekenen van te veel betaald kindgebonden budget met nog te betalen kinderbijslag en kinderopvangtoeslag. De SVB heeft naar aanleiding van deze uitspraak de gecombineerde invorderingen gepauzeerd die na de datum van de uitspraak zijn ontstaan.
	Regeling	AKW, Wkb
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	Het Ministerie van SZW zoekt samen met het Ministerie van Financiën, Dienst Toeslagen en de SVB in gezamenlijk overleg naar een duurzame oplossing voor de uitvoeringspraktijk die recht doet aan de uitspraak van de CRvB. De oplossingsrichtingen worden nader uitgewerkt.
 	Link naar relevante stukken	• Knelpuntenbrief Sociale Verzekeringsbank 2021 • Kamerbrief over verkenning toekomst kindregelingen
	Voortgang	Mogelijke oplossingsrichtingen zijn verder uitgewerkt. Voor de zomer van 2024 zullen deze oplossingsrichtingen ter beslissing aan de betrokken bewindspersonen, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris Toeslagen en Douane worden voorgelegd. Implementatie van een oplossingsrichting kan meerdere jaren in beslag nemen. Het proces WKB internationaal is onderdeel van de brede verkenning kindregelingen. Dit betreft een traject dat zich onder meer richt op een structurele oplossing voor de uitvoering van de samenloop kindregelingen internationaal.

Kinderbijslag keten: toekenning van kindregelingen na een scheiding

   	Knelpunt	Ouders moeten via de SVB de uitbetaling van de kinderbijslag (AKW) en de toekenning van het kindgebondenbudget (WKB) organiseren. Dit leidt tot veel onduidelijkheid in het geval ouders beiden voor de kinderen zorgen en de kindregelingen willen verdelen of veranderen.
	Regeling	AKW, WKB
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen: verkenning afgerond
	Hoe	De koppeling van de kinderbijslag en het kindgebonden budget maakt de uitvoering van het kindgebonden budget eenvoudiger. Uitvoerders kunnen op een groot aantal gegevens van de toekenning van de kinderbijslag vertrouwen. Binnen het huidige stelsel is er geen oplossing voorhanden om de verdeling van de kindregelingen voor scheidende ouders makkelijker te regelen. Dienst Toeslagen en de SVB besteden daarom extra aandacht aan goede voorlichting voor scheidende ouders.
 	Link naar relevante stukken	• Knelpuntenbrief Sociale Verzekeringsbank 2021
	Voortgang	De SVB en Toeslagen besteden extra aandacht aan de informatievoorziening voor ouders na een scheiding. Een volgend kabinet kan besluiten om één kindregeling verder uit te werken. De gevolgen van scheiding zijn dan onderdeel van deze verdere uitwerking.

Ik heb een uitkering en wil stappen zetten naar (on)betaald werk

Vereenvoudiging overgang uitkering en werk: tussen dagbesteding, beschut werk, banenafspraken en regulier werk

	Knelpunt	Veel mensen die vanuit een uitkering willen gaan werken durven die stap niet te zetten. Omdat zij nu bijvoorbeeld geen zekerheid hebben van een stabiel inkomen, vaste begeleiding of, indien nodig, een veilige weg terug.
	Regeling	Participatiewet, Wajong, WIA, Wmo, Wlz
	Fase	Uitwerking tot wetsvoorstel en politieke besluitvorming, oplossing in uitvoering
	Hoe	Met het programma Sijmpel Switchen in de Participatieketen ondernemen we diverse activiteiten om drempels en belemmeringen weg te nemen, zodat mensen makkelijk(er) en veilig(er) tussen uitkering en werk en tussen dagbesteding – beschut werk – banenafspraken – regulier werk switchen en meer mensen zelf of met hulp mee kunnen doen op de voor hen op dat moment best passende (betaalde) (werk)plek. Er ligt nu een meerjarenprogramma Sijmpel Switchen 2024-2027. Hiermee borduren we voort op de ingeslagen wegen, ingezette activiteiten en behaalde resultaten. Daarbij leggen we met alle samenwerkingspartners nieuwe accenten en brengen we prioriteiten aan.
	Link naar relevante stukken	• Kamerbrief over voortgang programma Sijmpel Switchen in de Participatieketen • www.sijmpel-switchen.nl • Programma Sijmpel Switchen in de Participatieketen
	Voortgang	Op 21 maart 2024 is het meerjarenprogramma 2024-2027 Sijmpel Switchen naar de Tweede Kamer gestuurd. Het programma kent zes hoofddoelen: 1. Bij een switch beter financieel en fiscaal inzicht voor doelgroep en professionals en de negatieve gevolgen daarvan beperken 2. Er zijn soepele overgangen tussen uitkering, onbetaald werk (dagbesteding) en betaald werk (beschut werk, banenafspraken, regulier werk) 3. Er zijn soepele overgangen tussen vormen van betaald werk (beschut werk, banenafspraken, regulier werk) 4. Als mensen een stap zetten is er altijd een veilige weg terug. 5. Professionals voelen zich gesteund en hebben de kennis en tools om mensen te ondersteunen bij het simpel switchen 6. Beter inzicht in data, effecten en resultaten van Sijmpel Switchen. Het programma Sijmpel Switchen loopt een aantal jaren en wordt met dit meerjarenprogramma verder uitgebouwd en verbreed. Zo is het Ministerie van VWS meer betrokken bij de uitvoering van het programma en gaan we expliciet inzetten op de veilige weg terug voor mensen en willen we werkgevers beter betrekken. Ook starten we een meerjarige monitor om meer inzicht te krijgen in de resultaten van Sijmpel Switchen. Zowel de ministeries van SZW en VWS als verschillende samenwerkingspartners gaan de komende jaren activiteiten uitvoeren die bijdragen aan het realiseren van de doelen van het programma Sijmpel Switchen. Hiermee blijven we werken aan de Sijmpel Switchen beweging bij gemeenten en andere organisaties enerzijds (wat kan er nu al nu in de uitvoering, verbeteren werkprocessen) en anderzijds kijken we waar aanpassing van wet- en regelgeving nodig is. In het wetsvoorstel Participatiewet in Balans zijn meerdere voorstellen opgenomen die voortkomen uit knelpunten en oplossingsrichtingen vanuit Sijmpel Switchen die te maken hebben met het versoepelen van de overgang tussen bijstand en werk. Dat gaat dan onder andere om het verruimen van de bijverdiengrenzen, het versoepelen van de aanvraagprocedure en het vereenvoudigen van het verrekenen van inkomsten (waaronder, automatisch verrekenen, het verduidelijken van het transactiesysteem, het bufferbudget en het anders verrekenen van vakantiegeld, eindejaarsuitkering, IKB). Dit ontwerp-wetsvoorstel ligt nu bij de Raad van State. Nadat het advies is ontvangen, zal een nader rapport worden opgesteld en zal het wetsvoorstel vervolgens aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Stelselbrede vraagstukken

Kostendelersnorm	
 Knelpunt	Uit het rapport 'Samen onder Dak' van Significant APE bleek dat jongeren uit bijstandsgesinnen sinds de invoering van de Participatiewet vaker het huis verlieten en werden uitgeschreven uit de BRP met bestemming onbekend dan jongeren uit niet-bijstandsgesinnen. Een verkenning naar een andere vormgeving van de kostendelersnorm leidde tot onderstaande afspraak in het coalitieakkoord van het inmiddels demissionaire kabinet Rutte IV. De SVB constateert in haar knelpuntenbrief wet- en regelgeving dat er ongewenste situaties optreden voor burgers met een AIO- of Anw-uitkering als gevolg van de kostendelersnorm. UWV heeft de problematiek rond de kostendelersnorm in relatie tot de Toeslagenwet in de knelpuntenbrief aan de orde gesteld.
 Regeling	Participatiewet, IOAW, IOAZ, Anw, Toeslagenwet
 Fase	Oplossing in uitvoering
 Hoe	In het coalitieakkoord van 2021 is afgesproken om de kostendelersnorm te wijzigen waarbij jongeren tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendelende medebewoner voor hun huisgenoten. Dat geldt ook voor de AIO en voor de Anw. Daarmee is ook tegemoetgekomen aan het knelpunt dat de SVB heeft signaleerd. Het door UWV gesignaleerde knelpunt over handhaving in de Toeslagenwet vanwege onvoldoende kennis over huishoudsamenstelling is hiermee niet verholpen. Er is een afzonderlijk traject Vereenvoudiging Toeslagenwet gestart.
 Link naar relevante stukken	• Kabinetsreactie op onderzoek bijstandsgerechtigden en belemmeringen om woonruimte te delen • Knelpuntenbrief Sociale Verzekeringsbank 2021 • Knelpuntenbrief UWV 2021 • Verbetering regeling loonkostensubsidie en andere wijzigingen ter uitvoering van het breed offensief om arbeidsbeperkten aan werk te helpen (35.394); Vierde nota van wijziging (TK, 22) - Eerste Kamer der Staten-Generaal • Kamerbrief stand van zaken Participatiewet in balans
 Voortgang	De kostendelersnorm is per 1 januari 2023 gewijzigd zodat jongeren tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendelende medebewoner voor hun huisgenoten. Hiermee is het knelpunt voor gemeenten en de SVB opgelost. Voor de Toeslagenwet is een afzonderlijk traject Vereenvoudiging Toeslagenwet gestart.

Stapeling van vangnetregelingen

	Knelpunt	Circa 12.000 huishoudens zijn naast een UWV-uitkering zoals de WW en de aanvulling van de Toeslagenwet (UWV) ook aangewezen op de Participatiewet. Zij hebben te maken met drie verschillende uitkeringen bij twee uitkerende instanties. De Toeslagenwet kent een maximering tot het oude loon en vult daardoor niet altijd aan tot het sociaal minimum. De situatie kan zich voordoen dat de bruto-TW-norm in sommige gevallen lager is dan de netto-bijstandsnorm. In dergelijke situaties moeten mensen die een volledige TW-uitkering ontvangen daarnaast een bijstandsaanvulling van de gemeente aanvragen om op het sociaal minimum te komen. Deze stapeling/samenloop van regelingen leidt tot complexiteit voor mensen en mogelijk tot niet-gebruik. De werkelijke groep rechthebbenden is hoger, omdat er sprake is van niet-gebruik van zowel de Toeslagenwet als de bijstand.
	Regeling	Participatiewet, AIO, Toeslagenwet, bijzondere bijstand
	Fase	Nadere analyse van het knelpunt, verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de omvang van dit probleem. Het knelpunt nemen we tevens mee in samenhang met de verkenning naar de vereenvoudiging van de Toeslagenwet (UWV), waarover de Kamer in de tweede helft van 2024 wordt geïnformeerd.
	Link naar relevante stukken	• IBO Vereenvoudiging Sociale Zekerheid
	Voortgang	De verkenning naar vereenvoudiging van de Toeslagenwet loopt, de Kamer wordt hierover in de tweede helft van 2024 verder geïnformeerd.

Inlichtingenplicht is soms moeilijk na te leven

	Knelpunt	Voor vele groepen mensen in de sociale zekerheid is het niet altijd duidelijk welke wijzigingen doorgegeven moeten worden die mogelijk invloed hebben op het recht op en de hoogte en duur van de uitkering. De afgelopen jaren is een duidelijke trend op gang gebracht om meer te doen aan preventie van regelovertreding, bijvoorbeeld door betere voorlichting en door beter te begrijpen waar de regels ingewikkeld zijn en tot misverstanden kunnen leiden. Er is al veel kennis beschikbaar maar de stap van denken naar doen wordt nog niet overal gezet.
	Regeling	Alle sociale zekerheidsregelingen
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen, oplossing in uitvoering
	Hoe	Aan de hand van het eindadvies van Team Preventie de samenwerking tussen de verschillende uitvoeringsdomeinen versterken op het gebied van preventie. Onder andere door het opzetten van een preventienetwerk.
	Link naar relevante stukken	• Eindadvies Team Preventie: Preventie - Een kwestie van doen!
	Voortgang	Het is van belang de aandacht voor preventie te behouden en te versterken. Dit doen we onder andere door het opzetten van een preventienetwerk. Het doel van dit netwerk is om over de grenzen van organisaties heen, te kijken hoe de preventieve aanpak versterkt kan worden. Hierin hebben beleid (wetgeving) en uitvoering beide een belangrijke taak. Daarnaast lopen er verschillende trajecten bij SZW, UWV, de SVB en gemeenten die ook zien op het beter ondersteunen van uitkeringsgerechtigden bij het naleven van de inlichtingenplicht; zowel in dienstverlening en communicatie als in aanpassen van processen of regels.

Overgangsrecht

	Knelpunt	Zowel de SVB als UWV voeren regelingen uit die langdurig overgangsrecht bevatten. Dit zijn regelingen waar geen nieuwe instroom meer mogelijk is, maar die nog wel decennialang doorlopen voor mensen. Overgangsrecht heeft soms onbedoelde gevolgen voor mensen en voor de uitvoering. Door overgangsrecht bestaan meerdere uitkeringsregimes vaak langere tijd naast elkaar. Dat veroorzaakt een onduidelijke situatie voor mensen die deze uitkeringen ontvangen.
	Regeling	O.a. partnertoeslag AOW en WAO
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	Ambtelijke verkenning naar opties hoe om te gaan met (langdurig) overgangsrecht.
	Link naar relevante stukken	-
	Voortgang	De verkenning is inmiddels gestart. SZW onderzoekt samen met UWV en de SVB voor welke regelingen overgangsrecht van toepassing is, wat de omvang van het probleem is en wat de opties zijn om met (langdurig) overgangsrecht om te gaan; bijvoorbeeld afbouw of afkoop. In de volgende vereenvoudigingsagenda informeren wij uw Kamer over de bevindingen van de verkenning.

Knelpunten in de toegang en overdracht door beperkte gegevensuitwisseling

	Knelpunt	Veel dienstverlening vindt verspreid over publieke en private instanties plaats. Wettelijke grondslagen ontbreken in veel gevallen waardoor gegevensuitwisseling niet mogelijk is. Vanwege wettelijke beperkingen rondom gegevensuitwisseling is het nu o.a. niet mogelijk om mensen die (potentieel) recht hebben op een uitkering gericht te benaderen. Dit speelt onder meer bij de SVB in de dienstverlening aan potentieel AIO-gerechtigden (ouderen met aanvullende bijstand). Het is niet goed uit te leggen dat bij UWV, SVB en gemeenten bekende gegevens niet (intern) gedeeld mogen worden om burgers te wijzen op een regeling. Een ander voorbeeld van een knelpunt is de overdracht aan een andere organisatie, zoals afgewezen Wajong-aanvragers door UWV aan gemeenten. Gemeenten mogen uitsluitend persoonsgegevens ontvangen en verwerken na een aan- of hulpvraag van de persoon zelf. Juist in deze groep zitten veelal mensen met een (zeer) beperkt doenvermogen.
	Regeling	Alle sociale zekerheidsregelingen en Wet SUWI
	Fase	Uitwerking tot wetsvoorstel en politieke besluitvorming
	Hoe	Wetgeving in voorbereiding. Via de Werkagenda Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI). De Werkagenda SUWI moderniseert het juridisch kader voor gegevensuitwisseling in de Wet SUWI. De Werkagenda SUWI bestaat uit een aantal wijzigingen van regelgeving.
	Link naar relevante stukken	• Voortgang Werkagenda SUWI 2023
	Voortgang	Om het structureel mogelijk te maken dat de SVB aan AIO-gerechtigden proactief hulp aanbiedt en om andere knelpunten bij proactieve dienstverlening op te lossen bereidt SZW een wijziging van de Wet SUWI voor: het wetsvoorstel proactieve dienstverlening. De internetconsultatie van het wetsvoorstel is 22 maart 2024 afgerond. SVB, UWV, VNG, IB en BKWI voeren momenteel uitvoeringstoetsen uit. Tevens voert de Landelijke Cliëntenraad een burgertoets uit. De beoogde inwerking-treding van het wetsvoorstel proactieve dienstverlening is 1 juli 2025. Deze datum is mede afhankelijk van de tijd die nodig is om de wijzigingen in de uitvoering te implementeren.

Brutering van vorderingen

	Knelpunt	Uitkeringen worden bruto vastgesteld, maar netto uitbetaald. De uitkeringsinstantie draagt de loonheffing namens de uitkeringsgerechtigde over aan de Belastingdienst. Indien er sprake is van een terugvordering dienen uitkeringen in principe bruto te worden terugbetaald. Echter als de vordering in hetzelfde jaar wordt afbetaald als waarin deze is ontstaan, kan volstaan worden met een netto terugbetaling omdat de uitkeringsinstantie de loonheffing dan kan verrekenen met de Belastingdienst. Indien de jaargrens wordt gepasseerd dient echter altijd bruto terugbetaald worden waarna de uitkeringsgerechtigde zelf de loonheffing kan verrekenen met de Belastingdienst. Dit kan door de uitkeringsgerechtigde echter onrechtvaardig voelen omdat er meer terugbetaald moet worden dan er netto is ontvangen. Ook kan de uitkeringsgerechtigde de middelen missen om het hogere bedrag terug te betalen. Het indienen van een voorlopige teruggave is een extra administratieve last voor mensen.
	Regeling	Alle sociale zekerheidsregelingen
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen, oplossing deels in uitvoering
	Hoe	Interdepartementale verkenning naar oplossingsrichtingen is afgerond. De oplossing wordt nu gezocht in (verbetering van de) dienstverlening. Het fundamentele probleem is hiermee niet opgelost. Daarom bekijkt het programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor mensen (VIM) of aanvullende doorbraken mogelijk zijn.
	Link naar relevante stukken	• Stand van de uitvoering sociale zekerheid december 2023
	Voortgang	Er zijn intensieve gesprekken gevoerd tussen UWV, de Belastingdienst en de ministeries van SZW en Financiën om te komen tot een structurele oplossing om de vereffening van de loonbelasting tussen uitkeringsgerechtigde, uitkeringsinstantie en de belastingdienst uit handen van de uitkeringsgerechtigde te nemen. Ook is er een rondetafelgesprek georganiseerd met experts vanuit juridisch, uitvoerings- en burgerperspectief. De oplossingen, van het bedrag (ter hoogte van) netto terugvorderen tot administratieve verrekening tussen Belastingdienst en UWV, bleken echter om uiteenlopende redenen niet haalbaar. Zo werden soms nieuwe problemen voor mensen gecreëerd of was er sprake van grote risico's voor de reguliere processen bij de Belastingdienst. Helaas hebben we voor nu de conclusie moeten trekken dat er geen structurele oplossing is voor het probleem van de brutering van vorderingen. Er wordt zodoende ingezet op dienstverlening wat de problemen in veel gevallen zal verminderen en soms wegnemen. De Kamer is hierover geïnformeerd in de Stand van de uitvoering december 2023. Vanuit het programma VIM wordt daarnaast gezien of er toch nog mogelijkheden zijn om dit probleem op te lossen. Het programma VIM bekijkt in aanvulling hierop of aanvullende doorbraken mogelijk zijn. Daarnaast wordt het vraagstuk meegenomen bij de ontwikkeling van stelselvarianten voor een vereenvoudigd stelsel voor de lange termijn.

Internationale dienstverlening SVB

	Knelpunt	De dienstverlening aan mensen in het buitenland of in grensoverschrijdende situaties verloopt in het algemeen trager, foutgevoeliger en met meer administratieve lasten voor mensen dan de dienstverlening aan mensen in Nederland. Dit hangt samen met het juridisch kader, de beperkte mogelijkheden voor digitale verwerking, de afhankelijkheid van medewerking van buitenlandse zusterorganen en overheden, de complexe handhaving in het buitenland, communicatie en sociaal-culturele verschillen. Bij de dienstverlening aan mensen in Nederland kan vaak gebruik gemaakt worden van gegevens uit Basisregistraties, zoals de Basisregistratie personen, of andere betrouwbare administraties. Voor mensen in het buitenland geldt dat in veel mindere mate, zo bevat de Registratie Nietingezetenen (RNI) slechts een beperkte gegevensset en zijn uitvoeringsorganisaties aangewezen op het opvragen van informatie bij de burger zelf of bij zusterorganen in het buitenland. Bovendien vraagt de internationale uitvoering onevenredig veel capaciteit van de SVB.
	Regeling	AKW, AOW, Wkb, Anw
	Fase	Verkenning oplossingsrichtingen
	Hoe	Er zijn geen eenvoudige oplossingen mogelijk. SVB en SZW zijn een traject gestart om samen te werken aan oplossingen die bijdragen aan een toekomstbestendige en eenvoudigere internationale dienstverlening. In dit gezamenlijke traject wordt onder meer gekeken naar vereenvoudiging van nationale wetgeving met een grote positieve impact op de internationale uitvoeringslast van de SVB. Daarnaast kijkt de SVB naar handelingsperspectieven die binnen haar eigen invloedssfeer liggen.
	Link naar relevante stukken	-
	Voortgang	SZW en SVB werken samen aan vereenvoudiging van de internationale dienstverlening. De afgelopen periode is onderzocht welke vereenvoudiging van nationale wetgeving een positieve impact kan hebben op de internationale dienstverlening. Daarbij is gekeken naar vier onderwerpen: vermogensonderzoek buitenland, de complexiteit van leefvormen AOW in het buitenland, toekomstscenario's inkomensvoorziening nabestaanden en kansen die samenhangen met de toekomst van de kindregelingen. Uw Kamer wordt hierover later dit jaar nader geïnformeerd. Kansrijke vereenvoudigingsopties zullen de komende tijd verder worden uitgewerkt. Ook heeft de SVB de afgelopen periode onderzocht wat de SVB zelf in haar processen, gegevensuitwisseling, kennisontwikkeling en eigen beleidsregels kan doen om de dienstverlening te vereenvoudigen. Bovenstaande is aanleiding voor een strategische reflectie over de inrichting van de organisatie en de manier waarop dienstverlening en handhaving worden vormgegeven. Hier wordt in 2024 opvolging aan gegeven.

Dit rapport is een uitgave van:
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801 | 2509 LV Den Haag
© Ministerie van SZW | juni 2024

